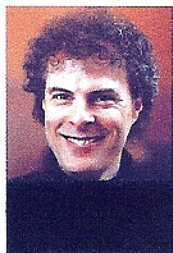

TIDIG MUSIK

EN DEL AV DET LEVANDE KULTURARVET

Peter Pontvik
Konstnärlig chef
Stockholm Early
Music Festival

Mark Tatlow
Konstnärlig ledare
Drottningholms
Slottsteater

ALL MUSIK SOM inte är nyskriven är egentligen en form av tidigare musik. Det numera traditionella begreppet »tidig musik« tillika engelskans »Early Music« direktöversatta från tyskans »frühe Musik«, är paradoxalt nog en nutida formulering. Både publik och interpret definierar med den ett drygt tusenårigt arv kallat medeltid, renässans och barock, mellan år 500 och ca 1750. Tidsramarna har dock varit flytande och att spela tidstroget har blivit ett sätt att hantera musik från en annan tid. Det modernare HIP – *Historically Informed Performance* – som snarare åsyftar förhållnings-sättet till repertoaren än dess kronologiska inordning belyser denna aspekt.

Vad är då så unikt med den »gamla musiken«? Svaret ligger förstås i objektet: en fantastisk mångfald och variationsrikedom som talar för sig själv. Vi menar att den organiska energin i en Bachfuga eller den vackra nakenheten i Hildegard von Bingsens hymner erbjuder oss en efterlängtd och legitim tillflykt till en bättre värld. Vi anser att den tidiga musiken, i sin ofta avskalade skönhet, mycket väl kan spela en roll av orfeisk sång eller Davidsharpa. Inte ens den ovane lyssnaren torde lämnas oberörd av Palestrinas stämflätningar.

Tätt förknippad med sin samtida konst, litteratur, dans och arkitektur är den tidiga musiken en levande budbärare av folkliga, höviska eller religiösa traditioner från mer än ett millennium av vår gemensamma historia. I Kulturdepartementets senaste utredning *I samspel med musiklivet – en ny nationell plattform för musiken* (SOU 2010:12, sid 24) påpekas det icke desto mindre att »den tidiga musiken saknar institutionell bas i Sverige«. Detta är ett märkligt faktum. Sett utifrån andra konstarters perspektiv kan det konstateras att de nationella skådespelhusen vore otänkbara utan Shakespeares eller Sofokles pjäser. Självklart är också att staten tar sitt ansvar för att bevara den tidiga arkitekturen. Där finns en oskriven känsla av stolthet över att kulturarvet är gemensamt och något man bör försvara och tillgängliggöra. Varför ryms då inte tidig musik och tidig dans i den officiella synen och i de statliga anslagen som går till det klassiska musikutbudet? Rimligheten i detta snedvridna förhållande måste onekligen ifrågasättas.

De nationella kulturpolitiska målen ska främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas, något som den tidiga musiken berörs av i hög grad. Med rötter i Central- och Sydeuropa är den dessutom en internationell företeelse, attraktiv för kulturutbyte över gränserna. Enligt samma mål ska alla ha möjlighet att tillgå och välja en kvalitativ upplevelse. Ska detta kunna uppfyllas behöver också tidig musik »legitimeras« och få en institutionell stabilitet.

Vi lever i en förändringens tid. I det multikulturella Sverige vill vi se en kulturpolitik som vågar ge plats åt det som inte finns tillräckligt representerat. Vi anser att en fast scen med kontinuerlig verksamhet är avgörande för en genres möjlighet att hävda sig publikt. Åhörarna vill fysiskt förknippa en plats med sitt innehåll. Operans existensberättigande bygger på detta faktum. Fasching på jazzområdet är också ett bra exempel.

Vi föreslår skapandet av ett *Nationellt Centrum för Tidig Musik och Dans* och en *fast scen* för tidig musik enligt europeiska förebilder, som ett strategiskt flerårsprojekt inom den nya nationella Musikplattformen. I uppdraget ska ingå att producera, samordna, utveckla och kvalitetssäkra ett nationellt och internationellt konsertutbud samt främja kurs- och seminarieverksamhet inom området. Regionalt ska centrumet samarbeta med Länsmusiken och Musikhögskolor och erbjuda turnerande verksamhet. Både centrumet och den fasta scenen föreslås inhysas på Nybrokajen 11 i Stockholm. Stora salen på Nybrokajen 11, Stockholms anrikaste konsertlokal är såväl akustiskt som estetiskt passande för ändamålet. Vi förespråkar vidare bildandet av en ensemble med specialkompetens inom tidig musik och dans, som komplement till dagens symfoniorkestrar.

Det är aldrig för sent för tidig musik!